

Arild Hermstad
partileder, MDG

Full fart mot null utslipp

Et veikart for en utslippsfri samferdselssektor

Publisert 30. januar, 2025

mdg.no/samferdsel

På tide å skifte gir!

Med dette veikartet viser vi at Norge kan kutte utslippene fra transport raskt, uten for store økonomiske kostnader og med tryggere og mer fremtidsrettet mobilitet som resultat. Dette er helt avgjørende for å lykkes i klimaomstillingen. Kun oljenæringen og fastlandsindustrien har større utslipp enn transportsektoren.

MDG ønsker å gi folk friheten til å kunne reise i hverdagen på en klimavennlig, komfortabel, effektiv og rimelig måte. Gjennom å stille tydelige krav og gi insentiver som bidrar til omstilling og teknologutvikling vil vi gjøre Norge til et foregangsland på utslippsfri transport, både for privatpersoner og for næringslivet.

Valgene vi tar i dag vil være avgjørende for hvor raskt vi kutter utslippene de kommende tiårene. MDG prioriterer kraftige klimatiltak her og nå som vil gi sikker effekt i form av lavere utslipp i mange år fremover. Derfor prioriterer vi alltid å ta vare på veiene, skinnene, tunnelene, broene, signalanleggene og alt det andre vi allerede har bygget, samtidig som vi ruster oss til et klima i endring. Vi flytter investeringer fra nye motorveier og nedbygging av natur til mer tog, kollektivreiser, sykkel og gange. Slik kutter vi utslipp samtidig som vi styrker transporttilbudet.

Vår plan for å kutte utslipp fra reising og frakt vil gi forutsigbarhet for næringsliv, privatpersoner og offentlige aktører i årene fremover. Vi stiller også tydelige krav om at alle anleggsprosjekter i sektoren skal bli utslippsfrie.

MDG satser på tiltak som er i tråd med prioriteringene i UFF-rammeverket: Unngå utslipp, Flytte aktiviteten, Forbedre teknologien. Dette er avgjørende dersom vi skal komme til netto null, noe FNs klimapanel, klimautvalget 2050 og Miljødirektoratet sier. Det viktigste er å legge til rette for at man så langt som mulig skal unngå aktiviteten eller handlingen som gir utslipp, og sørge for å gjøre at det er enkelt for privatpersoner og næringsliv å ta slike valg. Dette kan for eksempel være å reise mindre med fly eller ikke bygge ned natur.

Hvis dette ikke er mulig, skal man flytte aktiviteten, for eksempel ved at det blir lettere å ta tog enn å velge fly eller å utbedre en eksisterende vei fremfor å bygge nytt. Dersom det hverken er mulig å unngå eller flytte, skal man forbedre. Dette betyr teknologiforbedringer eller mer effektiv ressursbruk, og kan være å bruke elbil i stedet for en bil som går på fossilt drivstoff. Der alt for mange regjeringer har fokusert på å forbedre teknologien, tør MDG å innføre tiltak som bidrar til at vi kutter utslipp gjennom å unngå utslippene fra start.

Samferdselssektoren kan komme til null utslipp, men vi står nå ved et veiskille som krever politikere som tør å velge riktig langsiktig kurs. Det gjør MDG.

Arild Hermstad
partileder, MDG

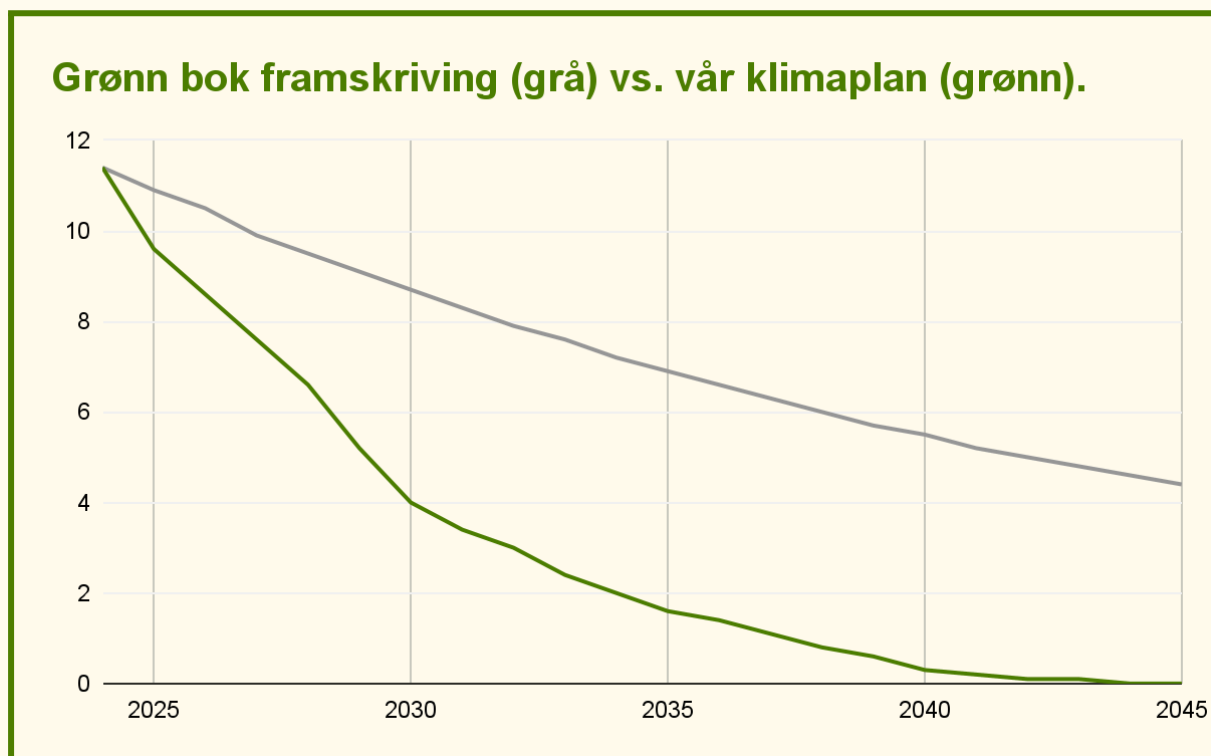

MDGs prinsipper for en klimavennlig samferdsel

- En transportpolitikk som tar oss til null klimagassutslipp.
- En arealnøytral og samordnet areal- og transportpolitikk.
- Prioriter folk som går, sykler og bruker kollektivt, framfor biler.
- Ta vare på det vi allerede har og gjøre det tryggere, framfor å bygge nytt.
- Liv og helse, klima og miljø må komme først.
- Bygg innenfra og ut ved all samfunnsplanlegging.
- Staten må ta ansvar for en grønn og bærekraftig framtid.
- En infrastruktur som ivaretar forsvars- og beredskapsbehov.

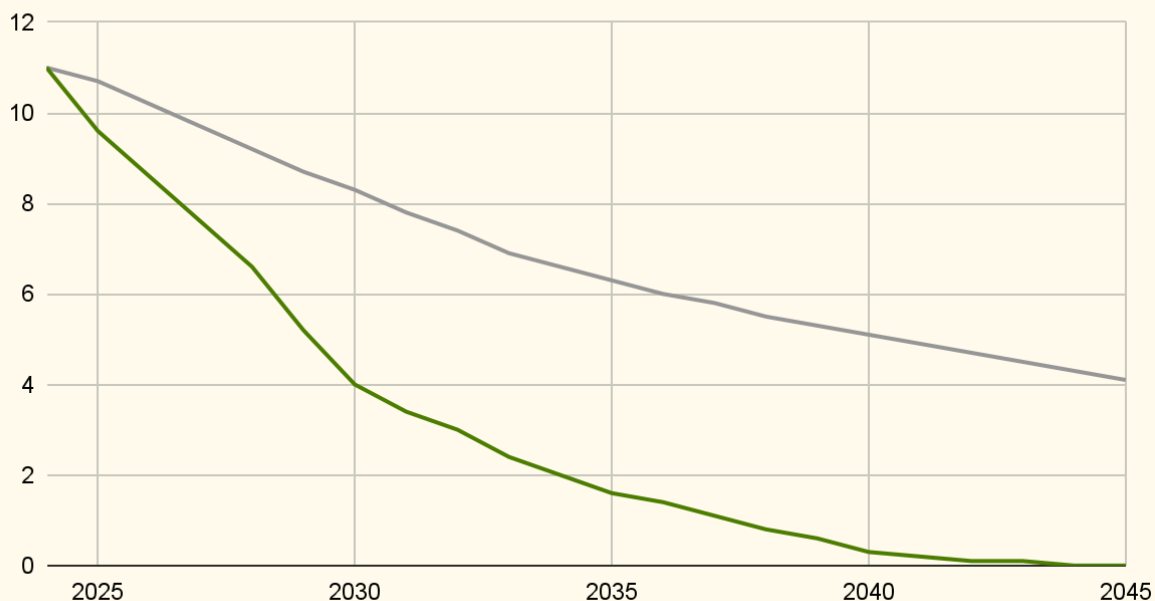
Nøkkeltall fra MDGs nullutslipp transport

- Vår plan viser at det er mulig å sikre en transportsektor som har netto null utslipp innen 2045, og hvordan vi kan komme dit samtidig som vi sikrer bedre kollektivtransport, renere luft og tryggere veier.
- De største kuttene kommer før 2035. Sammenlignet med utslippene i 2023 kutter vi 66 % i 2030, 86 % i 2035 og 96 % i 2040.
- Veitrafikken er den kategorien som kommer til null utslipp først, allerede før 2040.
- Norge er en utslippsfri sjøfartsnasjon i 2045.
- Kortbanenettet er utslippsfritt i 2040.

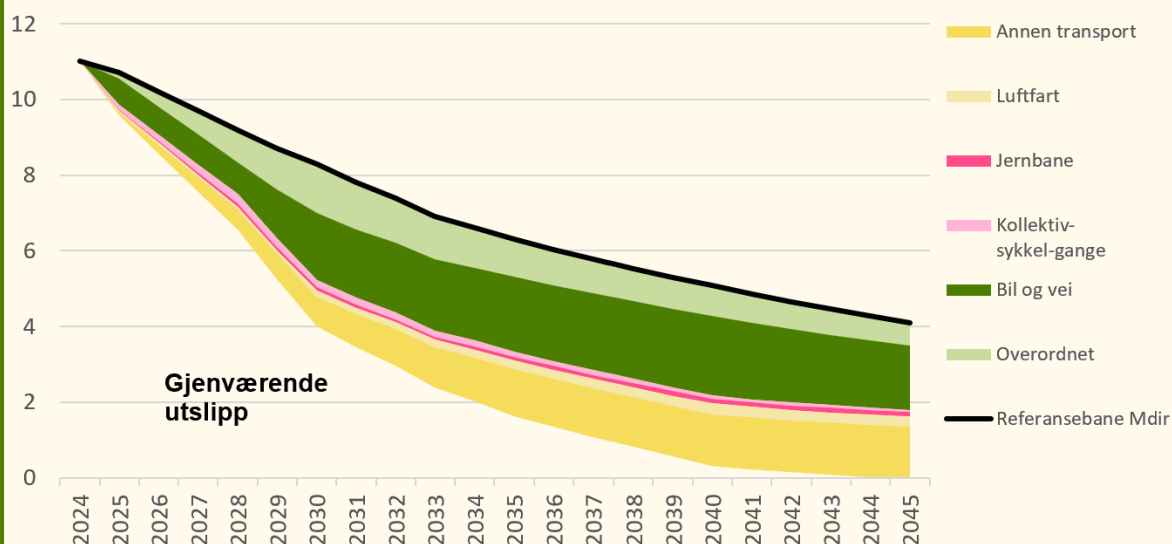
Millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Sjøfart ikke inkludert.

Nasjonalbudsjett 2023 (grå) vs. vår klimaplan (grønn)

Millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Sjøfart ikke inkludert.

Vår klimaplan, kutt per område.

Millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Sjøfart ikke inkludert.

Slik kommer vi til null

Mindre trafikk, tryggere veier og renere luft

Veitrafikken har økt sine utslipp siden 1990 og stod for 8 Mt-CO₂ i 2023. Dessverre prioriterer dagens politikere stadig nye motorveier framfor økt satsing på kollektiv, og veitrafikken fortsetter å øke. I vårt veikart viser vi at ved å gjøre det mer attraktivt å velge sykkel, gange og kollektiv framfor bil, gjøre det enklere og billigere å bruke bildeling, skrote kapasitetøkende motorveier og få elektrifisert biler, busser og lastebiler, er fullt mulig å kutte alle disse utslippene innen 2040.

Med vår transportplan oppnår vi, for veitrafikken:

- Utslippskutt på 70 % i 2030, 95 % i 2035, og 100 % innen 2040, målt mot 2023.
- 20 % reduksjon i veitrafikken i og rundt de fire største byene i 2030 og 10 % i resten av landet innen 2045
- Kutt på 2,5 millioner tonn CO₂-e ved å skrote kapasitetsøkende motorveier og redusert trafikk som følge av dette
- At 10 % av alle bilbrukere i de største byene er bildelere i 2030

Selv om Norge er langt framme med å bytte ut personbilparken med elbiler, blir veien til null mye enklere om vi også reduserer bilbruken. Samtidig må vi ha nye insentiver for omstilling til utslippfri næringstransport på vei. Våre transportvaner må endres fra en bilbasert hverdag til mer kollektiv, sykkel og gange. Dette vil gi mindre trafikk, tryggere veier, renere luft, mindre forurensning og sunnere liv.

Sittende og tidligere regjeringer har innført kompenserende tiltak som har tatt bort utslippseffekten av økte CO₂-avgifter. Når en økning i CO₂-avgift kompenseres med f.eks. redusert vegbruksavgift får man ingen eller kun en liten økning i effektiv karbonpris. Da blir omstillingen av transportsektoren retorikk, ikke effektiv klimapolitikk. MDG følger forurenser-betaler-prinsippet, lar den effektive karbonprisen funke og premierer klimavennlige valg. Samtidig bruker vi inntektene fra klimaavgifter på klimatiltak, blant annet mer og bedre kollektivtransport.

Det vil være behov for noe bruk av biodrivstoff på vei mot nullutslipp, men dagens politikk er i altfor stor grad basert på at mye av utslippsreduksjonen fram mot 2030 løses ved biodrivstoff. Det er avgjørende at biodrivstoff brukes med forsiktighet for ikke å tømme markedet for denne knappe ressursen, og med det føre til økte utslipp og arealbeslag utenlands. Derfor sidestiller vi ikke flytende biodrivstoff med nullutslipp, og mener at biodrivstoff basert på andre kilder enn A-råstoff (de mest bærekraftige råstoffene, som avfall og rester fra jordbruk og skogbruk og industriprosesser) gradvis må fases ut innen 2030. Vi er positive til biogass så lenge det er basert på avfallsstrømmer i Norge. MDG har foreslått dette på Stortinget og fikk der flertall for å sidestille biogass med nullutslipp.

Tiltak som treffer flere kategorier i samferdselssektoren:

Virkemiddel	Tiltak	Ansv. dep.	Innføres
Tiltak som treffer bredt/flere virkemidler, og med usikker klimaeffekt, men som vil bidra til å framskynde utslippskutt. Vi trekker fra utslippseffekt på tilsammen 0,8 Mt-CO2 over perioden for mulig overlappende effekt.	Endre Vegtrafikkloven §7 slik at kommuner tillates å opprette nullutslippssoner	SD	2025
	Krav om nullutslipp i offentlige anskaffelser	KDD	2025
	Økt CO2-avgift til 4000 kr tonnet i 2030. Opptrapping fra 2025	FIN	2025
	Økte avgifter på lystgass og mineralolje i transport	FIN	2025
	Øke veibruksavgiften	FIN	2025
	Øke trafikforsikringsavgiften	FIN	2025
	Overlappende effekt fratrukk - 1,6 Mt-CO2 over perioden		

Våre viktigste tiltak: Bil og vei

Virkemiddel	Tiltak	Ansv. dep.	Innføres
Redusere veitrafikken: Nasjonalt mål om at 10 % av alle bilbrukere i de største byene er bildelere i 2030. Vi reduserer veitrafikken rundt de største byene med 20 % i 2030 og 10% i resten av landet innen 2045	Sterk satsing på kollektiv, sykkel og gange og andre tiltak som sikrer at det er mer attraktivt å ta kollektiv enn bil	SD	2025
	Momsfritak for bildeling av elbiler og elbilutleie	FIN	2025
	Støtte til kollektivselskapene for å gjennomføre bildelings-satsinger	SD	2025
	Tilrettelagte bildelingsplasser i bysentrum	SD	2025
	Differensiert trafikforsikringsavgift som premierer bildelingsbiler	FIN	2025
	Opprette flere kollektivfelt med tilgang for ellastebiler og elvarebiler, og samkjøring med elbil i utvalgte regioner.	SD	2025
	Innlemme varetransport i trafikkreduksjonsmålene gjennom byvekstavtalene	SD	2025
	Redusert trafikk pga. skroting av motorveier	SD	2025
	Stille nasjonale krav om større økning i bompenger for fossilbiler	SD	2025
Overføre gods fra tungtransport til lastesykkel i bysentrum	Støtte til omlastingsentraler for tungtransport til lastesykler	SD	2025
	Restriktive tiltak for tungtransport i bysentrum	SD	2025
Si nei til nye kapasitetøkende motorveier	Skrinlegge E6 Moelv-Øyer	SD	2025
	Skrinlegge E16 Skaret - Hønefoss		2025
	Skrinlegge E6 Ulsberg - Melhus		2025

Virkemiddel	Tiltak	Ansv. dep.	Innføres
	Skrinlegge Hammersborgtunnelen		2025
	Skrinlegge E39 Lyngdal - Ålgård		2025
	Skrinlegge E39 Mandal - Lyngdal		2025
	Nedskalere E6 Åsen - Steinkjer		2025
	Skrinlegge E39 Bjerkeset - Astad		2025
	Skrinlegge E18 Tvedestrand - Bamble		2030
	Skrinlegge Rv. 22 Glommakryssing		2030
	Skrinlegge E39 Figgjo - Ålgård		2030
	Skrinlegge E16 Kongsvinger - E6		2030
	Skrinlegge E18 Ytre Ringvei		2030
	Skrinlegge E18 Arendal-Grimstad		2030
	Skrinlegge E39 Smiene - Harestad		2030
	Nedskalere E39 Ringveg øst, Vågsbotn–Klauvaneset		2030
	Skrinlegge Rv 4 Hunndalen - Mjøsbrua		2035
	Skrinlegge Rv 26 Hamar - Løten		2035
	Skrinlegge E6 Øyer - Otta		2035
	Skrinlegge E18 Retvet - Vinterbro		2030
	Nedskalere Rv. 4 Grua - Roa		2030
	Skrinlegge E134 Saggrenda - Elgsjø		2035
	Nedskalere Rv. 19 gjennom Moss		2030
Redusert fartsgrense på veier	Vi ønsker å gi kommunene større handlingsrom til å sette ned fart, samme for fylker som vi gir full skiltmyndighet. Vi ønsker også å overføre flere veier ned på lokalt nivå for mer lokalt selvstyre	SD	2025
	90 km/t som maksgrense i hele landet, senke generell hastighet i tettbeboede områder fra 50km/t til 30km/t. Åpne for 20km/t som fartsgrense for kommuner som ønsker det.	SD	2025
100 % nysalg utslippsfrie ekspress- og langdistansebusser innen 2027	Opprette ladeinfrastruktur og døgnhvileplasser for tungtransporten: oppretter ladestasjoner med døgnhvile for tungtransporten og langdistansebusser. Vi videreutvikler støtte gjennom Enova til teknologiutvikling og støtteordninger rettet mot tungtransport og langdistansebusser.	SD	2025
	Innføre avgift på alle nye innkjøp av fossile busser fra og med 2025, som vil gjøre de elektriske mer konkurransedyktige	FIN	2025
	Stille krav om nullutslipp i offentlige anbud	SD	2025

Virkemiddel	Tiltak	Ansv. dep.	Innføres
100 % nysalg utslippsfrie mopeder i 2027, 100 % nysalg utslippsfrie motorsykler (lette og tunge) og snøscootere i 2030	Støtteordning til kjøp av elektrisk snøscooter	KLD	2025
	Innføring av bomavgift (med tekniske løsninger som gjør det gjennomførbart) for fossile mopeder og motorsykler	SD	2025
	Innføre lovhjemmel til nullutslippssone	SD	2025
	Nasjonal støtteordning som støtter lader og infrastruktur og støtte til prøveordninger for batteribyttestasjoner	KLD	2026
	Videreføre momsfristak på elmopeder og motorsykler	FIN	2025
100 % nybilsalg av elektriske varebiler i 2027	Investeringsstøtte til elvarebiler	KLD	2025
	I bomringene skal elektriske varebiler og andre større elektriske kjøretøy ha fordeler gjennom lavere takster.	SD	2025
	Krav om nullutslipp i offentlige anbud og innkjøp av utslippsfrie kjøretøy i offentlig sektor.	SD	2025
	Utslippsfrie vare- og lastebiler får tilgang til kollektivfelt i de store byene	SD	2025
	Øke engangsavgiften for fossile varebiler. Med opptrappingsplan	FIN	2025
100 % nybilsalg for nullutslipp lastebiler i 2030.	Bompengefritak for utslippsfrie lastebiler, minst frem til 2030	SD	2025
	Innføre nullutslippssoner i sentrum av større byer	SD	2025
	Innføring av engangsavgift for fossile lastebiler. Med opptrappingsplan	FIN	2026
	Krav om bruk av utslippsfrie lastebiler for hele offentlig sektor i stat, fylke og kommuner	DFD	2028
	Innføre en miljødifferensiert kilometerbasert veiprising for tunge kjøretøy	SD	2027
	Krav om nullutslipp i offentlige anbud og anskaffelser, samt innkjøp av utslippsfrie kjøretøy i offentlig sektor	DFD	2027
	Sammenhengende ladeinfrastruktur og hvileplasser på prioriterte veier mellom de største byene	SD	2025
100 % nybilsalg elektriske personbiler i 2026	Fjerne omregistreringsavgift for brukte elbiler	FIN	2025
	Redusert trafikkkforsikringsavgift for elbiler	FIN	2025

Virkemiddel	Tiltak	Ansv. dep.	Innføres
	Økt engangsavgift for fossile biler	FIN	2025
	Fritak for engangsavgiften	FIN	2025
100 % elektriske bybusser som er i drift skal være utslippsfrie i 2027	Utarbeide offentlige standarder/veileder for ansvarsfordeling for ladeinfrastruktur	SD / KLD	2025
	Økt offentlig privat-samarbeid om utbygging av lading for busser og tungtransport	SD / KLD	2025
	Investeringsstøtte	SD / KLD	2025
	Støtte til ladeinfrastruktur i kollektivtrafikken	KLD	2025
	Sikre krav om bedre robusthet i møte med ulike temperaturer, slik at bussene går året rundt.	SD	2025

Kollektiv, tog, sykkel og gange

Utslippene er godt i gang med å kuttes i kollektivtrafikken i Norge, men det gjenstår fortsatt en del. Med målrettede satsinger på å elektrifisere gjenværende jernbanestrekninger og busser, øke kapasiteten og gjøre det billigere å reise kollektivt og enklere å ta sykkelen og bena fatt, får vi bort alle utslipp innen 2045 med de største utslippskuttene før 2035.

Med vår transportplan oppnår vi:

- Utslippskutt på 80 % i 2030, 85 % i 2035, 95 % i 2040 og 100 % i 2045, målt mot 2023.
- At Norges nasjonale mål om at 8 % av daglige reiser foretas med sykkel, blir nådd i 2028.
- At alle jernbanestrekninger er utslippsfrie i 2035.
- At vi øker kapasiteten med tog på Østlandet med 40 %.

Skal vi få ned bilbruken må det bli enkelt og billig å velge kollektiv, sykkel og gange. Kollektivtilbudet skal bli bedre i hele landet, vi skal ha flere sykkelveier og det skal bli tryggere og enklere å være en myk trafikant. Vi oppretter et nasjonalt månedskort til 499 kr for voksne og 249 kr for barn og ungdom, der du kan reise med hva som helst, hvor som helst - i hele Norge.

Togene skal bli flere, bedre, raskere og mer presise. Vi setter av mer midler til vedlikehold og opprustning for å motvirke innstillinger og feil på jernbanen, vi øker kapasiteten i hele landet, får 40 % mer kapasitet i løpet av få år på regiontogene ved toetasjes tog på Østlandet, oppretter flere dobbeltspor og krysningsspor i flere regioner og elektrifiserer toglinjene.

En grønnere hverdag er også en varmere hverdag, med mer tid til de nære verdiene. Derfor styrker MDG koblingen mellom hverdagsreiser og byplanlegging med utvikling av "10-minuttersbyer" der det meste du trenger kan nås innenfor 10 minutters reise til fots eller

med sykkel. Vi oppretter "hent meg-ordninger" og andre desentraliserte kollektivprosjekter for lite befolkede kommuner.

Våre viktigste tiltak: Kollektiv, sykkel og gange

Virkemiddel	Tiltak	Ansv. dep.	Innføres
Fra bil til kollektiv på lengre reiser og sterk satsing på jernbane	Opprette et nasjonalt månedskort til 499 for voksne og 249 for barn og ungdom	SD	2025
	Styrke vedlikehold og utbedring av jernbane- og togmateriell og kjøpe inn mer togmateriell	SD	2025
	Mer penger til vedlikehold og opprustning for å motvirke innstillinger og feil på jernbanen	SD	2025
	Innføre ERTMS raskere	SD	2030
	Øke kapasiteten på Østlandet raskt	SD	2025
	Innlemme flytoget i Vy	SD	2025
	Toetasjes tog - 40 % mer kapasitet på regiontogene	SD	2028
	Flere strekninger med dobbeltspor og kryssingsspor på Bergensbanen	SD	2030
	Flere og lengre kryssingsspor over hele landet	SD	2025
	Bygge Grenlandsbanen	SD	2035
	Gjenåpne Ålgårdbanen	SD	2030
	Kryssingsspor på Dovrebanen	SD	2030
	Økt kapasitet på nattogene	SD	2025
	Flere nattogavganger	SD	2025
	Nattog til København	SD	2025
	Nattog til Berlin	SD	2025
	Flere tog til Gøteborg fra 2028 med flere kryssingsspor	SD	2030
	Bygging av høyhastighetsbane til Gøteborg med EU-midler, ferdig rundt 2040.	SD	2040
	Flere kryssingsspor på Ofotbanen	SD	2030
	Sammenhengende nattog Trondheim-Stockholm	SD	2030
Innføre taxfree for grensekryssende togreiser	FIN	2025	
Flytte kortere reiser fra bil til sykkel og gange	Øremerke en andel av bompengene i alle nye veiprosjekter til sykkelprosjekter i nærhet til områdene der nye veiprosjekter bygges, gjennom styrking av bygdevekstavgiftene og belønningsordningen for mindre kommuner som øker sykkelandelen	SD	2026

Virkemiddel	Tiltak	Ansv. dep.	Innføres
	Økte midler til byvekstavtaler og økte tilskudd til mindre byområder	SD	2025
	Øremerke flere midler i byvekstavtalene rettet til sykkel- og gangetiltak	SD	2025
	Nasjonal sykkelstrategi - utbygging av minst 800 km ny sykkelvei frem til 2036	SD	2025
	Vri subsidier fra bil til sykkel, bl.a ved å innføre momsfritak for elsykler	FIN	2025
	Støtteordning for elsykler og el-lastesykler.	SD	2025
	Bilfrie bysentrum og soner. Hjertesoner rundt skoler. Nullutslippssoner.	SD	2025
	Opprette flere trygge sykkelparkeringer og gi midler til fylker og kommuner for dette	SD	2025
	Premieringsordning for kommuner som øker andel gående og syklende	SD	2025
	Flere tryggere fortauer og gangveier og tryggere skoleveier	SD	2025
Flytte mellomlange reiser fra bil til kollektiv	Økte midler til byvekstavtaler og økte tilskudd til mindre byområder	SD	2025
	Økte øremerkede midler til fylkeskommuners kollektivtilbud utenfor byvekstavtalene og andre tilskudd	SD	2025
	Økt statlig finansiering av større kollektivprosjekter	SD	2025
	Gjennomføre flere større kollektivprosjekter som Bybanen og Majorstuen Stasjon	SD	2030
	Opprette "hent meg-ordninger" og andre desentraliserte kollektivprosjekter for lite befolkede kommuner	SD	2025
	Innføre bom-for-miljø ved økte bompenger for nye veiprojekter, der pengene går til lokale vei, kollektiv, sykkel og gangetiltak	SD	2025
	Stille nasjonalt krav om større økning i bompenger for fossilbiler	SD	2025
	Opprette et nasjonalt månedskort til kr 499 for voksne og 249 for barn og unge	SD	2025
	Satsing på ekspressbusser i hele landet	SD	2025
Reduserte reiser ved økt bruk av digitale møter for offentlige etater og virksomheter i	Rapporteringsplikt for offentlige etaters reisevirksomhet	DFD	2025
	Krav om klimagassregnskap i årlig virksomhetsrapportering.	DFD	2025

Virkemiddel	Tiltak	Ansv. dep.	Innføres
stat, fylkeskommune og kommune.	Krav om nedskalering i bruk av unødvendige konferanser, reisevirksomhet o.l - krav om strengere retningslinjer for reiser i offentlig sektor	DFD	2025
	Sette mål med påfølgende krav om å redusere flyreiser i offentlig sektor med 50 % utenom kortbanenettet innen 2030	DFD	2030
	Støtte til gode digitale møteløsninger i offentlig sektor	DFD	2025
Redusere behovet for å reise, gjennom transporteffektiv arealplanlegging	Styrke koblingen mellom hverdagsreiser og byplanlegging med utvikling av "10-minuttersbyer"	SD OG KDD	2025
	Strengere rammer for utbygging av nye boligområder utenfor tettbebyggelse	KDD	2025
	Bygge ut på gråarealer fremfor å bygge i urørt natur, andre naturområder og på matjord	KDD	2025
	Styrke den nasjonale kompetansen innenfor by- og tettstedsplanlegging i de statlige transportvirksomhetene	SD	2025
	En aktiv stat som kan støtte lokale myndigheter og "leie ut" eksperter til kommuner og fylker som har behov, og gi kommuner og fylker økt mulighet til bistand innenfor planlegging av sine by- og tettstedsområder der de ønsker det	KDD / DFD	2025
	Stille krav om at kommuner over 20.000 innbyggere har helhetlige kommunal gange- og sykkelstrategier som tilfredsstillende nasjonale minstekrav	SD	2025
	Gi fylker og kommuner større formell påvirkningskraft og innsigelsesrett i møte med statlige samferdselsprosjekter	KDD	2025
	Stanse nye hyttefelt og sikre bedre kollektivforbindelser til eksisterende	KDD OG SD	2025
Utslippsfri jernbane	Alle jernbanestrekninger er fullelektrifisert/ utslippsfrie innen 2035: Nordlandsbanen i 2035, Røros- og Solørbanen i 2033, Raumabanen i 2033 og Trønderbanen i 2025.	SD	2025
Overføre gods til bane	Koble sammen flere havner med jernbanestrekninger	SD	2030
	Mer økonomisk romslig og langsiktig miljøstøtteordning og fordeling av godslinjer for økt forutsigbarhet for godsaktørene	SD	2025

Virkemiddel	Tiltak	Ansv. dep.	Innføres
	Utrede kompensasjonsordning for godsselskaper ved eventuelle problemer med jernbaneinfrastruktur og -strekninger	SD	2025
	Utbedre og utvide kapasiteten på lasteterminalene for gods på jernbane	SD	2025
	Effektpakker for gods	SD	2025

Klimavennlig og rettferdig flytransport:

I dette veikartet fokuserer vi på utslippene fra innenriks luftfart, som i dag er på litt over 1 Mt-CO₂-e. Gjennom å elektrifisere kortbanenettet, redusere flytrafikken mellom de store byene og satse på teknologiutvikling, fjerner vi nesten alle utslipp fra fly innen 2045. De få utslippene som står igjen må veies opp av negative utslipp i andre sektorer, f.eks. industri, for å sørge for at Norge som helhet når netto null innen 2045.

Samtidig er det store utslipp knyttet til internasjonal luftfart fra norske destinasjoner som ikke telles i Norges klimagassregnskap. Vi må sørge for at utslippene fra også disse flyvningene går ned, og at Norge tar ansvar for sin del.

Med vår transportplan oppnår vi:

- Utslippskutt på 40 % i 2030, 55 % i 2035, 85 % i 2040 og 100 % i 2045, målt mot 2023.
- Utslippsfritt kortbanenett i 2040.
- At vi reduserer flytrafikken mellom de største byene med 25 % i 2030 og 63 % i 2035 gjennom massiv satsing på kollektiv og alternative transportløsninger
- Ingen flere nye storflyplasser eller kapasitetsøkende nye rullebaner på norske flyplasser.

Kortbanenettet er en viktig del av kollektivtransporten i store deler av landet der andre alternativer mangler eller der avstandene med bil, tog, buss eller båt er for store. De største utslippene fra flytransport i Norge er derimot mellom de store byene, aller mest mellom Oslo og Trondheim. Her er det viktig at alternativene til fly raskt blir bedre ved å gjennomføre forbedringer av særlig jernbanelinjene. Det er på sikt mulig å få utslippene fra innenlands flytrafikk ned til null, men dette krever en kraftig reduksjon i aktivitet, forbedret logistikk, overgangen til elektrifisering og bærekraftig drivstoff sammen med midler og rammebetingelser til forskning og innovasjon.

Noe biodrivstoff kan være aktuelt i flytrafikken, spesielt på kort sikt. Syntetisk drivstoff slik det eksisterer i dag, er MDG skeptiske til. Vi utelukker derimot ikke at det i framtiden kan komme syntetiske drivstoff som kan være aktuelt som en mulig del-løsning for luftfarten, men det er behov for langt mer energieffektive løsninger enn dagens muligheter om dette skal bli et alternativ i fremtiden.

Våre viktigste tiltak: Fly

Virkemiddel	Tiltak	Ansv. dep.	Innføres
Utslippsfritt kortbanenett i 2040	Grønt omstillingsfond for luftfarten	SD	2025
	Økte avgifter for fossile flyreiser	SD	2025
	Differensierte lufthavnavgifter for klimavennlige vs fossile reiser	SD	2025
	Utslippsfri infrastruktur på kortbaneflyplassene	SD	2025
Mer klimavennlig drivstoff i flytrafikken, og en flytransport på vei mot nullutslipp	Krav om bruk av mer miljøvennlig drivstoff og økt satsing på innovasjon og forskning på alternative drivstoff. Logistikkforbedringer. Midler til innovasjon og forskning på alternative, bærekraftig drivstoff og elektrifisering	SD	2025
Færre reiser fra fly, ved å flytte reiser til båt, jernbane og buss	Pålegge flyselskap og formidlere av reiser å opplyse tydelig om alternative reisemåter, og CO2-avtrykket for disse ulike reisemåtene	SD	2025
	Etablere karbonavgift på forurensende flyreiser, men med lavere avgift når andre reisemåter tar svært lang tid eller ikke finnes. Avgiften deles ut igjen gjennom KAF	FIN	2025
	Innføre ekstra avgift for dagpendling med fly mellom de store byene.	FIN	2025
	Avvikle fordelsprogrammene for fly	SD	2025
	Progressiv flypassasjeravgift som øker med antall reiser. Avgiften skal ikke ramme pasienttransport eller strekninger der alternative reisemåter ikke finnes.	FIN	2025
	Forby reklame for flyreiser	BFD	2025
	Avvikle taxfree for flyreiser	FIN	2025
	Forbud mot større private fossile fly som ikke brukes av myndighetene, for andre viktige samfunnsbehov eller i f.eks opplæring av piloter	SD	2030
Si nei til nye storflyplasser og kapasitetsøkende nye rullebaner på norske flyplasser.	Si nei til tredje rullebane på Gardermoen. Varsler dette i 2025.	SD	2040
	Avslutter bygging av flyplass i Mo i Rana	SD	2025

Bygg og anlegg, maskiner og utstyr uten utslipp:

Det er flere andre kilder til utslipp fra transport enn de som frakter mennesker og varer. Maskiner innenfor blant annet bygge- og anleggsplasser, ikke-veigående maskiner på f.eks. flyplasser og maskiner i jordbruket fører i dag til utslipp av klimagasser. Også her vil det være nødvendig å få vekk alle utslipp for å nå Norges klimamål. Ved å stille krav om nullutslipp, gi målrettede støtteordninger og sette avgifter på fossile versjoner får vi vekk alle utslippene fra denne sektoren innen 2045.

Med vår transportplan oppnår vi:

- Utslippskutt på 55 % i 2030, 75 % i 2035, 95 % i 2040 og 100 % i 2045, målt mot 2023.
- Alle bygge- og anleggsplasser er utslippsfrie i 2040
- 100 % av nysalget av ikke-veigående maskiner er nullutslipp i 2035
- Null utslipp fra maskiner i jordbruket i 2045

Flere kommuner er frampå med å stille krav til nullutslipp på bygge- og anleggsplasser, men mangler insentiver, juridiske virkemidler og nasjonale føringer for å få fortgang i omstillingen og sikre konkurransekraft. I jordbruket er det også utvikling på gang innenfor f.eks. el-traktorer, men det foreligger få ordninger som skaper forutsigbarhet, insentiver og støtteordninger for at bønder skal tørre å satse på utslippsfrie løsninger. Selv om investeringskostnadene kan være høye og dermed kreve noe offentlig risikoavlastning, kan brukskostnadene på sikt bli betraktelig lavere etter omstilling til nullutslippsteknologi. MDG vil legge til rette for at alt fra kommuner, bønder, utbyggere og andre næringsaktører får gode rammer for å omstille seg til klimavennlig drift.

Våre viktigste tiltak: Annen transport

Virkemiddel	Tiltak	Ansv. dep.	Innføres
Utslippsfrie maskiner i jordbruket i 2045	Fase ut salg av nye fossile maskiner i jordbruket fra 2030.	SD	2030
	Opprette støtteordning for innkjøp av utslippsfrie jordbruksmaskiner via Enova	KLD	2025
	Støtte til ladeinfrastruktur og lokal energiproduksjon på gårder	KLD	2025
Utslippsfrie bygge- og anleggsplasser i 2040	100 % nullutslipp nye maskiner til bygge- og anleggsplasser i 2030	SD	2025
	Økt krav til vekting av miljø i offentlige anskaffelser	DFD	2025
	Krav om at de største kommunene må kjøpe inn kun nullutslipp etter 2026	DFD OG SD	2026

Virkemiddel	Tiltak	Ansv. dep.	Innføres
	Engangsvgift på fossile versjoner av anleggsmaskiner fra 2025 og støtte til nye utslippsfrie versjoner	FIN	2025
	Hjemmel for kommuner til å stille lokale klimakrav til bygge- og anleggsplasser	KDD	2025
	Utvide forbudet mot fossil fyring til å omfatte fossil gass brukt til oppvarming i primærnæringer, tjenesteytende næringer og husholdninger i tillegg til byggvarme	SD	2028
	Støtte til flere pilotprosjekter og ladeinfrastruktur	KLD	2025
	Utleieordninger i samarbeid med offentlig/privat bransje	SD	2025
	Hjemmel til kommunalt krav om utslippsfri og fossilfri anleggsplass i forurensningsloven	KDD	2025
	Krav om at alle statseide virksomheter og infrastrukturselskaper har utslippsfrie anleggsplasser innen 2027.	DFD	2027
	Forskriftsfeste krav til fossilfrie og utslippsfrie anleggstjenester i alle offentlige anbud, innføre støtteordninger for kommunene. Varsles fra 2025 med opptrapping til 2028	DFD	2028
	Krav til alle kommuner om bruk av utslippsfrie anleggsplasser i egen drift innen 2030	DFD	2030
100 % av nysalget av ikke-veigående veimaskiner er nullutslipp i 2035	Krav og premiering i offentlige anskaffelser	DFD	2025
	Målrettede støtteordninger i ulike næringer	KLD	2025
	Avgift på fossile maskiner fram til forbud inntreffer	FIN	2025
	Krav om utslippsfrie innkjøp for offentlig sektor som bruker slike maskiner	DFD	2025
	Investeringsstøtte via Enova	KLD	2025

En utslippsfri sjøfartsnasjon

Utslippene fra sektoren er nå på nesten 4 Mt-CO₂-e, og økte med 1,6 prosent i 2023. Siden 1990 har utslippene økt med over 53 %. Med andre ord er sjøfarten langt fra det vedtatte norske målet om å halvere utslippene innen 2030 sammenlignet med 2005. Det er mulig å snu denne trenden gjennom å innføre forbud mot fossile cruiseskip, sette krav om nullutslipp, støtte teknologiutvikling og legge til rette for redusert aktivitet gjennom deling, leie og reparasjon.

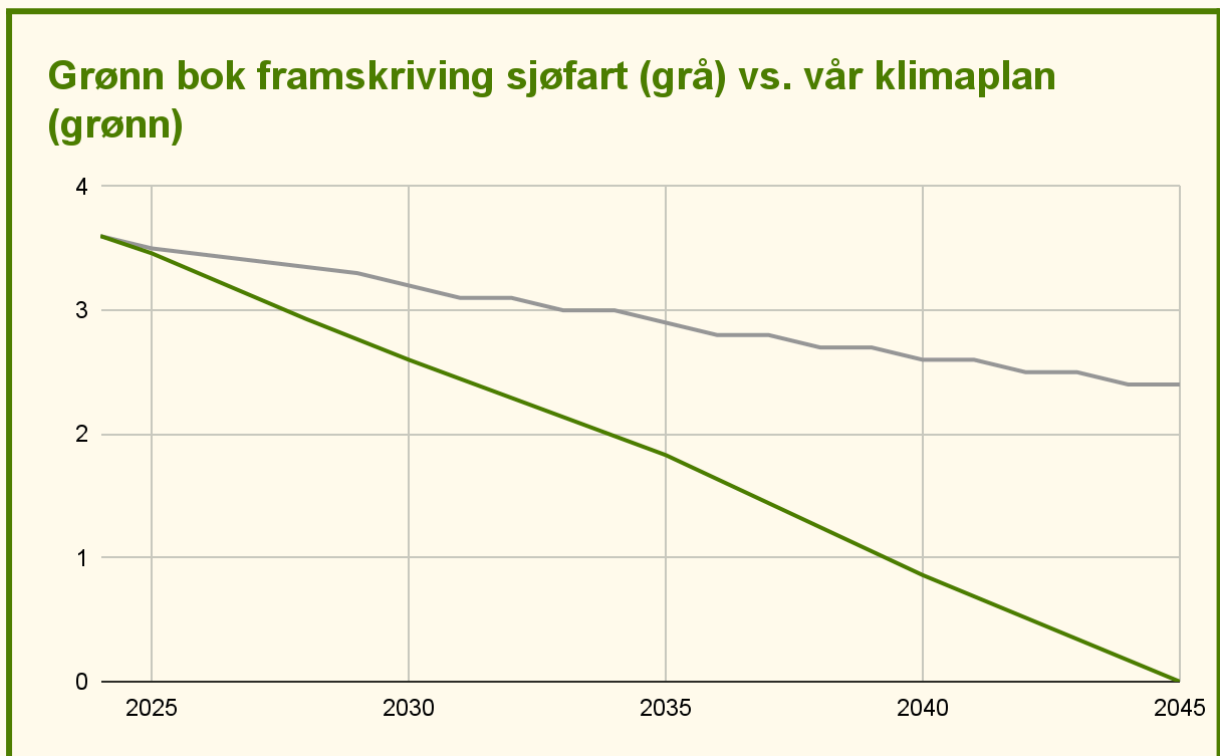
Med vår transportplan oppnår vi:

- Utslippskutt på 35 % i 2030, 55 % i 2035, 80 % i 2040 og 100 % i 2045, målt mot 2023.
- At Norge er en utslippsfri sjøfartsnasjon i 2045
- Null utslipp fra fritidsbåter i 2040

FNs sjøfartsorganisasjon IMO vedtok i 2023 en ambisjon om at internasjonal skipsfart skal ha null utslipp i 2050. Norge som havnasjon har enorme muligheter, fortrinn og en unik anledning til å gå foran. Dessverre går utviklingen i feil retning som følge av manglende politiske ambisjoner og virkemidler.

Utslippene fra skip som transporterer varer og gods på sjøen er i dag betydelige, og store andeler av fergene og hurtigbåtene som frakter folk langs vår lange kyst er fortsatt basert på fossilt drivstoff. Ved å stille krav og utvikle utslippsfrie løsninger innenfor skipsfart for persontrafikk og gods kan vi kutte store utslipp, skape arbeidsplasser og utvikle ny teknologi som kommer Norge og andre land til gode. Løsningene vi får frem her kan bidra til eksport til andre sjøfartsnasjoner verden over, og ha store internasjonale ringvirkninger. Samtidig sikrer vi nordmenn som bruker sjøveien til jobb og andre aktiviteter, utslippsfrie transportalternativer i hverdagen.

Bruk av private båter for rekreasjon er en viktig tradisjon for mange nordmenn. I fremtiden skal vi også fortsatt nyte varme sommerdager på sjøen i Norge, men gjøre det med utslippsfrie løsninger uten å forurense fjordene og uten å øke klimagassutslippene.

Våre viktigste tiltak: Sjøfart

Virkemiddel	Tiltak	Ansv. dep.	Innføres
Utslippsfri sjøfartsnasjon i 2045	Støtte og omstilling til utslippsfrie ferger og hurtigbåter	SD	2025
	Forbud mot fossile cruiseskip fra 2027	SD	2027
	Avgift for fossile cruiseskip før iverksettelse av forbud	FIN	2025
	Krav til landstrøm for havner	SD	2025
	Krav om bruk og innblanding av bærekraftig drivstoff for større skip	SD	2026
	Differansekontrakter for grønt drivstoff	SD	2025
	Stille krav om at kun lavutslippsteknologi skip får lov til å frakte varer til norske havner innen 2030 og nullutslippsteknologi skip fra 2035	SD	2030, 2035
	Stille krav at alle nye skip skal bygges med nyullutslippsteknologi: <ul style="list-style-type: none"> - Ferjer og hurtigbåter fra 2025 - Offshore supplyskip fra 2027 mindre lasteskip, nærskipsflåten fra 2030 	SD	2025, 2027, 2030
	100 % nybåtsalg er elektriske/nullutslipp innen 2030	SD	2030
	100 % nybåtflåte er elektriske/nullutslipp	SD	2040
	Gi kommuner hjemmel til å kreve at større private fellesbrygger må ha ladeplasser, elbåt-delingsplasser og elbåter	SD	2025
	Miljøfartsgrenser for skip, ferger og hurtigbåter	SD	2025
	Lavere havneavgifter for grønne skip, høyere for grå	SD	2025
Kutter i CO2-kompensasjonsordningen for fiskefartøy.	NFD	2025	
Reduserer utslipp fra maritim offshoreaktivitet. Fartøyene som i dag brukes til petroleum vil bli redusert, men noe vil også være behov for til havvindaktivitet. Vi ønsker nullutslippsteknologi og overgang til biogass.	Vi setter av midler til ombygging av skip til lav- og nullutslippsteknologi samt midler til bygging av nye nullutslippskip i vår SGE ordning.	NFD	2025

Virkemiddel	Tiltak	Ansv. dep.	Innføres
Utslippsfrie fritidsbåter innen 2040	Virkemidler for overgang til private elbåter, bl.a tilrettelegge for utleie- og deleløsninger	FIN OG SD	2025
	Momsfritak for utleie av elbåt.	FIN	2025
	Gi hjemmel for kommuner å opprette utslippsfrie soner på sjøen.	SD	2025
	Gi kommuner hjemmel til å kreve at større private fellesbrygger må ha ladeplasser, elbåtdelingsplasser og elbåter	SD	2025
Overføre gods fra vei til sjø	Forenkle avgiftsregimet for sjøtransport og innføre differensierte avgifter basert på bærekraft	FIN	2025
	Naturvennlig utbedring av farleder	SD	2025
Si nei til unødvendige prosjekter på sjø	Stanse bygging av Stad skipstunnell	SD	2025

Metode

Vi har tatt utgangspunkt i kategoriseringen, tiltakene og effektberegningene fra Miljødirektoratets rapport "[Klimatiltak i Norge: Kunnskapsgrunnlag 2025](#)". Rapporten inneholder både referansebaner for transport- og sjøfartssektorene og en liste med foreslåtte tiltak og tilhørende effekt på klimagassutslipp. For en del tiltak forutsetter vi mer kraftfull politikk enn det Miljødirektoratet har gjort; her bruker vi likevel rapportens estimater som utgangspunkt for å beregne ekstra effekt med vår politikk.

Siden Miljødirektoratets analyser bare strekker seg til 2035, mens vi i vår transportplan ser fram til 2045, har vi vært nødt til å ekstrapolere både referansebanen og tiltakseffektene slik at de også dekker årene 2036 - 2045. Dette omfatter noe usikkerhet rundt tallgrunnlaget. Vi har brukt konservative antagelser for å sikre mest mulig realisme i kutteffektene. I tiltak som blir påvirket av mengden aktivitet, f.eks. antall reiser med bil eller fly, har vi tatt hensyn til at MDG fører en politikk som vil bidra til å redusere aktiviteten og derfor lagt inn en avtakende effekt over tid. Vi har også tatt høyde for at noen tiltak har overlappende effekt og trukket fra dette for å forhindre mulig dobbelttelling i utslippseffekt. Effektberegningen for økt CO₂-avgift er basert på tall fra Finansdepartementet. Vi har antatt en flat utvikling i avgiften fra 2030 og utover. Selv om CO₂-avgiften i aller størst grad treffer samferdselssektoren, vil også noe fordeles på andre sektorer. Vi har derfor valgt å kun ta 60 % av effekten i samferdselssektoren.

Miljødirektoratet har i sin framskrivning ikke spesifisert hvor store utslippskutt denne innebærer per underkategori (f.eks. fra bil og vei). Vi har likevel gjort noen anslag, slik at vi for hver underkategori kan angi en prosentvis reduksjon i utslipp målt mot 2023-nivået.

Dette vil medføre noe usikkerhet. Derfor har vi valgt å runde nedover for å sikre et mer konservativt anslag.

For enkeltprosjekter som f.eks. motorveier eller andre større byggeprosjekter er det lagt inn antatte årstall for oppstart av slike prosjekter der det ikke finnes tilgjengelig informasjon om dette nå, og der prosjektet er planlagt, men byggestart ikke er konkludert med ennå. Antagelsene for byggestart der vi ikke har kunnskap om dette bygger på antatt prioritet ift uttalte NTP-ambisjoner for styringspartier på Stortinget og hva som potensielt vil være økonomisk mulig å få til over tid.

Noen av tiltakene til Miljødirektoratet har vi forsterket effekten av, i tråd med MDGs politikk. Vi har også lagt til nye tiltak fordi summen av Miljødirektoratets anbefalte tiltak ikke gir tilstrekkelig effekt på utslippene om vi skal nå våre klimamål.

Sammenligning med regjeringens politikk har vi gjort ved å bruke fremskrivingene fra Grønn bok for 2025. Disse strekker seg bare til 2030, og vi har derfor måttet forlenget dem til 2045 med samme metodikk som nevnt over for Miljødirektoratets referansebaner.

Alle sammenligninger med dagens utslippsnivå viser til [offisielle 2023-tall fra SSB](#).

Les også gjerne vår [GrønNTP](#) for MDGs øvrige samferdselspolitikk.

I arbeidet med denne planen har vi vært i dialog og kontakt med en rekke aktører, miljøorganisasjoner og andre aktuelle organisasjoner for innspill og tilbakemeldinger.